

Naujosios spirometrijos atlikimo ir interpretacijos rekomendacijos

KĘSTUTIS MALAKAUSKAS
LSMU MA Pulmonologijos klinika

Spirometrija – tai plačiausiai naudojamas plaučių funkcijos tyrimas. Šiuo tyrimu nustatomas arba įtariamas plaučių ventiliacijos sutrikimo pobūdis – obstrukcija, restrikcija arba mišrus, taip pat vertinamas obstrukcijos išnykstanumas ir kintamumas. Spirometrija yra svarbi diagnozuojant plaučių ligas, stebint jų eigą ir gydymo veiksmingumą, numatant prognozę.

Pirmosios spirometrijos atlikimo ir interpretacijos rekomendacijos lietuvių kalba išleistos dar 1998 m. Nuo to laiko Europos respiratologų draugija (ERS) ir Amerikos krūtinės draugija (ATS) išleido keletą sutarimų bei techninių standartų, kaip atlikti ir interpretuoti spirometriją. Naujosios lietuviškos spirometrijos atlikimo ir interpretacijos rekomendacijos paremtos tarptautiniais 2005 m., 2017 m., 2019 m. ir 2022 m. išleistais dokumentais.

Šiose rekomendacijose pateikiamos išsami indikacijos bei absoliučios ir santykinės kontraindikacijos spirometrijai atlikti. Atskiruose skyriuose pateikiami techniniai reikalavimai spirometriui, tyrimo patalpai, medicinos personalui, aptariama infekcijų kontrolė. Rekomendacijose išsamiai paaiškinta spirometrijos atlikimo metodika, pateikiant ją atskirais tyrimo etapais. Nurodomi forsuito iškvėpimo tūrio per pirmą sekundę (FEV_1) ir forsuitos gyvybinės talpos (FVC) rodiklių priimtino, tinkamumo ir pakartojamumo kriterijai.

Rekomendacijose pateikiama bronchų plėtimo mėginio atlikimo metodika ir nauja rezultatų interpretacija. Atkreiptina, kad bronchų plėtimo mėginys yra teigiamas, jei FVC ir (arba) FEV_1 , išreikšti norminio dydžio procentais, padidėja daugiau nei 10 procentinių punktų. Vertinant bronchus plečiančio vaisto poveikį, obstrukcija skirstoma į išnykstaną (jei bronchų plėtimo mėginys yra teigiamas, o FEV_1 / FVC , FEV_1

bei $FVC \geq 5$ procentilio); iš dalies išnykstaną (jei bronchų plėtimo mėginys yra teigiamas, tačiau $FEV_1 / FVC < 5$ procentilio) ir stabilią (jei bronchų plėtimo mėginys neigiamas ir $FEV_1 / FVC < 5$ procentilio).

Rekomendacijose pateikiami spirogramų vertinimo principai ir interpretacijos algoritmas. Siekiant aiškumo, demonstruojami įvairių sutrikimų (obstrukcijos, restrikcijos, mišraus sutrikimo, bronchų plėtimo mėginio), o taip pat ir klaidingų spirogramų pavyzdžiai.

Autoriai neabejoja, kad naujose spirometrijos atlikimo ir interpretacijos rekomendacijose pateikiama informacija bus naudinga gydytojui praktikai, gydytojams rezidentams ir kitiems specialistams, besidomintiems plaučių funkcijos atlikimo ir vertinimo klausimais.